

Περιεχόμενα

1. ΤΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟ 2023... Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ_ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ 24/03/2023 σελ.2
2. ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΑΝΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙΣΑΡΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ POLITICAL 24/03/2023 σελ.16
3. ΠΡΑΣΙΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ Ο ΛΟΓΟΣ 24/03/2023 σελ.5
4. ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΕΩΣ 75% ΓΙΑ ΣΠΙΤΙΑ ΧΩΡΑΦΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ 24/03/2023 σελ.16
5. ΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΤΟ Ε9 ΜΕΧΡΙ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 24/03/2023 σελ.16
6. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΩΣ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ Η ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ... ΤΑ ΝΕΑ 24/03/2023 σελ.31,35

ΟΙ ΦΙΛΟΔΟΞΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 10ΕΤΙΑ

Τρία προγράμματα το 2023 για την ενέργεια και το κλίμα

Μεγάλες επενδύσεις στην ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών αλλά και προώθηση της αυτοπαραγωγής με φωτοβολταϊκά στέγης σε συνδυασμό με μπαταρίες προβλέπει το νέο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα που έδωσε στη δημοσιότητα, στην αρχή της χρονιάς, ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Κώστας Σκρέκας.

Όπως αναφέρεται στο σχέδιο, στον πυλώνα για την αναβάθμιση των κτιρίων προβλέπονται δράσεις που έως το 2030 θα φέρουν «ενεργειακή αποδοτικότητα» ίση με -13%, μετρούμενη ως ποσοστιαία μεταβολή της τελικής κατανάλωσης ενέργειας συγκριτικά με την προβολή για το 2030 του Σεναρίου Αναφοράς 2020.

Μείωση κατανάλωσης

«Στόχος του ΕΣΕΚ είναι να έχουμε μειωμένες εκπομπές, μειωμένες τιμές και αυξημένη παραγωγικότητα. Όλες οι επενδύσεις έχουν υπολογιστεί ώστε ο καταναλωτής να έχει μειωμένο κόστος σε σχέση με το αν δεν κάναμε τίποτα», ανέφερε ο κ. Σκρέκας, σημειώνοντας ότι μόνο για την αναβάθμιση κτιρίων μέσα από προγράμματα ενεργειακής εξοικονόμησης θα δαπανώνται τον χρόνο 642 εκατ. ευρώ.

Όπως τόνισε, σε τροχιά είναι το νέο «Εξοικονομώ» υπενθυμίζοντας ότι στο προηγούμενο μπήκαν 80.000 κατοικίες, διασφαλίζοντας έως 70% μείωση στην κατανάλωση ρεύματος, ενώ με το πρόγραμμα αντικατάσταση ηλεκτρικών συσκευών πάνω από 200.000 νοικοκυριά πήραν νέο κλιματιστικό, λιγότερο ενεργοβόρο.

Παράλληλα υπενθύμισε ότι ήδη η χώρα υπερβαίνει τους στόχους του νέου ΕΣΕΚ σε σχέση με δαπάνη ενεργειακής αναβάθμισης, με επιδοτήσεις που έφτασαν στο τελευταίο «Εξοικονομώ» το 1 δισ., που με ίδια συμμετοχή πήγε στο 1,6 δισ.

Σε σχέση με τα ήδη εξαγγελθέντα προγράμματα ανέφερε ότι σε περιπτώσεις που κάποιος/α δεν προχωρήσει σε δαπάνες λόγω του αυξημένου κόστους υλικών κτλ., τότε θα υπάρξει μεταφορά των αδιάθετων πόρων. «Δεν ξέρουμε εάν κάποιος θα ξεκινήσει ή όχι επένδυση. Ο,τι περισσεύει θα μεταφέρεται», σημείωσε.

Φωτοβολταϊκά

Υπενθυμίζει ότι τα τρία προγράμματα ενεργειακής εξοικονόμησης για νοικοκυριά αλλά και επιχειρήσεις μαζί με τις επιδοτήσεις για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στέγης ανέρχονται στα 2 δισ. ευρώ. Με βάση, δε, όσα έχει πει ο κ. Σκρέκας, το πρόγραμμα για τα φωτοβολταϊκά στέγης ανέρχεται περίπου στο 1 δισ.

Τα, δε, γνωστά ήδη ενεργειακά προγράμματα είναι για νέους, επιχειρήσεις και δημόσια κτίρια. Οι επιδοτήσεις που θα διανεμηθούν σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι ύψους 450 εκατ. ευρώ, αλλά στην πρώτη φάση του προγράμματος προβλέπεται να διατεθούν έως 200 εκατ. ευρώ, ποσό που κατά το ήμισυ

Τον Απρίλιο του 2023 αναμένεται να ανοίξει για αιτήσεις το νέο «Εξοικονομώ» με προϋπολογισμό 750 εκατ. ευρώ και στόχο ολοκλήρωσης το 2025

θα κατευθυνθεί στους τομείς του εμπορίου και των υπηρεσιών, με τα υπόλοιπα 100 εκατ. ευρώ να αφορούν τις επιχειρήσεις στον τουρισμό.

Ως εκ τούτου δικαιούχοι της δράσης είναι οι υφιστάμενες μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο εμπόριο, στις υπηρεσίες και στον τουρισμό (με όριο τις 100 κλίνες).

Οι έως σήμερα εκτιμήσεις θέλουν από το σύνολο των επιδοτούμενων επιχειρήσεων οι 8.500 να είναι μικρές και οι 1.200 μεσαίες και μεγαλύτερες επιχειρήσεις από διαφορετικούς παραγωγικούς τομείς

«Εξοικονομώ - Ανακαινίζω για Νέους»

Στόχος του προγράμματος με προϋπολογισμό 350 εκατ. ευρώ που καλύπτει επιλέξιμες δαπάνες έως 35.000 ευρώ για την ενεργειακή αναβάθμιση και ανακαίνιση κατοικίας είναι η εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας κατά τουλάχιστον 30%. Το κυβερνητικό επιτελείο εκτιμάει ότι μέσω του προγράμματος αυτού θα επιδοτηθούν 20.000 νέοι ηλικίας από 18 έως 39 ετών για να αναβαθμίσουν ενεργειακά και να ανακαινίσουν την κατοικία τους.

Τον Απρίλιο του 2023 αναμένεται να ανοίξει για αιτήσεις το νέο «Εξοικονομώ» με προϋπολογισμό 750 εκατ. ευρώ και στόχο ολοκλήρωσης το 2025. Το πρόγραμμα βρίσκεται στη λίστα των σχεδιαζόμενων πράξεων στρατηγικής σημασίας στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή» του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027.

Όπως και στον προηγούμενο κύκλο αναμένεται να διατηρηθεί ο στόχος για εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας πάνω από 30% για κάθε κατοικία και για την άνοδο τριών ενεργειακών κλάσεων μετά τις παρεμβάσεις του προγράμματος. Υπενθυμίζεται ότι στον προηγούμενο κύκλο για πρώτη φορά είχε εισαχθεί το σύστημα της ένταξης με κοινωνικά κριτήρια στο πρόγραμμα, κατεύθυνση που φαίνεται πως θα ακολουθηθεί και στο νέο.

Στέγες

Μέσα στο 2023 θα τρέξει το πρόγραμμα των 250.000 φωτοβολταϊκών έως το kW

όπου προβλέπεται επιδότηση που ξεκινά από το 25%. Αυτά θα διαιρευθούν ως εξής: 100.000 αφορούν εγκαταστάσεις σε κατοικίες, 75.000 σε στέγες επιχειρήσεων και 75.000 σε στέγες αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Πριν από λίγες μέρες προδημοσιεύτηκε ο σχετικός οδηγός του προγράμματος. Για τα νοικοκυριά έχουν εξασφαλιστεί περί τα 150 εκατ. ευρώ. Επιδότηση θα δίνεται για την εγκατάσταση μόνο φωτοβολταϊκών συστημάτων με μπαταρίες, ενώ προαπαιτούμενο για την υποβολή αίτησης υπαγωγής στο πρόγραμμα θα είναι η υποβολή της σύμβασης σύνδεσης με το ηλεκτρικό δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ (Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας).

Για την υπαγωγή στο πρόγραμμα μοναδικό κριτήριο θα είναι η χρονική προτεραιότητα υποβολής της αίτησης, στη δεύτερη πλατφόρμα που ετοιμάζει ο Διαχειριστής. Μέσω του προγράμματος θα επιδοτούνται συστήματα μέγιστης ισχύος έως 10 kW (κιλοβάτ) με χωρητικότητα μπαταρίας τουλάχιστον 10 kWh (κιλοβατώρες) για τριφασική παροχή και έως 5 kW για μονοφασική παροχή με μπαταρίες από 5 kWh.

Ειδικότερα, σύμφωνα με πληροφορίες, θα διαμορφωθούν τρεις κατηγορίες για νοικοκυριά: Τα ευάλωτα θα επιδοτούνται στο 100% για την μπαταρία και στο 65% για το φωτοβολταϊκό σύστημα. Με ατομικό εισόδημα έως 20.000 ευρώ ή οικογενειακό έως 40.000 ευρώ θα επιδοτούνται στο 100% για την μπαταρία και στο 35% για το φωτοβολταϊκό. Με ατομικό εισόδημα άνω των 20.000 ευρώ ή οικογενειακό άνω των 40.000 ευρώ θα επιδοτούνται στο 90% για την μπαταρία και στο 25% για το φωτοβολταϊκό. Επίσης, έχει προβλεφθεί bonus επιδότησης για τις κατηγορίες ΑμεΑ, μονογονεϊκών οικογενειών και πολυτέκνων.

Παράλληλα, δρομολογείται η παροχή 160 εκατ. για φωτοβολταϊκά αυτοπαραγωγής σε επιχειρήσεις και κυρίως σε ενεργοβόρους καταναλωτές και άλλων 100 εκατ. ευρώ σε ενεργειακές κοινότητες των δήμων προκειμένου να μειώσουν το κόστος της ενεργειακής κατανάλωσης του δήμου και να στηρίξουν ευάλωτους καταναλωτές.

Εγκυμοσύνη και αναίτιες καισαρικές τομές...

Στον απόηχο της εθνικής τραγωδίας στα Τέμπη, μια άλλη εθνική τραγωδία λαμβάνει χώρα επί σειρά ετών δημιουργώντας υπογονιμότητα, κατά συνέπεια και υπογεννητικότητα στη χώρα μας, αυτή των αναίτιων καισαρικών. Η χώρα μας αρνείται σθεναρά, μέχρι πρότινος, να ευθυγραμμιστεί με τις διεθνείς πρακτικές και τα χαμηλά ποσοστά των καισαρικών τομών των άλλων ευρωπαϊκών χωρών. αρνούμενη ως τώρα να κάνει ριζικές αλλαγές στο σύστημα υγείας για την επίλυση του θέματος. Προσφάτως ψηφίστηκε το νομοσχέδιο δημιουργίας κέντρων φυσικού τοκετού και αναβαθμίζει τον ρόλο των μαιών/των. Αναμένουμε την εφαρμογή τους στην πράξη και οψόμεθα των αποτελεσμάτων του.

Η καισαρική τομή είναι ένα μεγάλο κοιλιακό χειρουργείο που μπορεί να έχει πάρα πολλές επιπλοκές για τη μητέρα -τόσο κατά τη διάρκεια του χειρουργείου όσο και μελλοντικά στις επόμενες εγκυμοσύνες-, αλλά και στην υγεία του παιδιού.

Ενδιαφέρον θα είχε να δούμε τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των χρόνιων νοσημάτων που χρόνια ταλανίζουν το εθνικό μας σύστημα, στη δυάδα μάνας-παιδιού και σχετίζονται πιθανότατα με την καισαρική τομή.

Σύμφωνα με το American College of Obstetrics and Gynaecology (ACOG) και το National Institutes of Health Consensus, τα παιδιά που έχουν γεννηθεί με καισαρική τομή έχουν αυξημένο κίνδυνο να παρουσιάσουν αυτοάνοσα νοσήματα, όπως διαβήτη τύπου 1, νόσο του Crohn και αυξημένο κίνδυνο για εμφάνιση παχυσαρκίας τόσο κατά την παιδική ηλικία όσο και στην ενήλικη ζωή τους. Επίσης, παρουσιάζουν αυξημένο κίνδυνο για οξεία λεμφοβλαστική λευχαιμία, που δυστυχώς αυξάνεται ακόμη περισσότερο κατά 1,23% στα παιδιά που γεννιούνται με προγραμματισμένη καισαρική τομή, σε σχέση με την καισαρική που πραγματοποιείται μετά την αυτόματη έναρξη τοκετού.

Σύνδεση της καισαρικής τομής παρατηρείται σε διεθνείς έρευνες στα αυξημένα ποσοστά αλλεργιών/άσθματος και αυτισμού στα παιδιά που γεννήθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες. Το μικροβίωμα που δεν λαμβάνει το νεογνό που γεννιέται με καισαρική, καθώς δεν περνά κατά τον τοκετό από τον πνευλογεννητικό σωλήνα, είναι βασικός παράγοντας για τη μη αποίκηση της εντερικής του χλωρίδας με τα «καλά» και αβλαβή βακτήρια. Η εντερική χλωρίδα περιέχει περίπου 100 δισεκατομμύρια βακτήρια και αποκαλείται από πολλούς επιστήμονες ως «δεύτερος εγκέφαλος» του ανθρώπου.

Όσον αφορά την επιβάρυνση της μητέρας από το κοιλιακό αυτό χειρουργείο, σχετίζεται μεταξύ άλλων με αυξημένο κίνδυνο υστερεκτομής, αιμορραγίας, λοίμωξης, συμφύσεων αλλά και εμφάνισης επιπωματικού ή/και διεισδυτικού πλακούντα, αποκόλλησης πλακούντα και έκτοπης κύησης σε επόμενη εγκυμοσύνη.

Σχετίζεται, δε, με καθυστερημένη έναρξη και μη εδραίωση του θηλασμού.

Αξιοσημείωτη, επίσης, η υπογεννητικότητα που παρατηρείται σε χώρες με αυξημένα ποσοστά καισαρικών το-

μών. Οι γυναίκες βιώνοντας ένα αναίτιο χειρουργείο είναι πιο πιθανό να μην επιθυμούν επόμενη εγκυμοσύνη λόγω δευτεροπαθούς τοκοφοβίας.

Στα στοιχεία της Eurostat για τον μέσο όρο γεννήσεων ανά γυναίκα, προκύπτει ότι στην Ελλάδα του 1960 η κάθε γυναίκα είχε κατά μέσο όρο 2,23 παιδιά, ενώ αντίστοιχα το 2015 έχουμε φτάσει στο όριο της παγίδας της υπογεννητικότητας, δηλαδή, στο 1,33.

Η κατασπατάληση χρήματων για την αποζημίωση των αναίτιων καισαρικών τομών από τα ασφαλιστικά ταμεία είναι σημαντική. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΣΥnet, στα νοσοκομεία του ΕΣΥ, στο πρώτο εξάμηνο του 2015, για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, τα ασφαλιστικά ταμεία αποζημίωσαν με 2.062.200 ευρώ τους 3.437 φυσιολογικούς τοκετούς, με 5.889.000 ευρώ τις 5.889 καισαρικές τομές.

Τις παίζει:

Το ιατροκοιτημένο σύστημα της χώρας οδηγεί ένα φυσιολογικό φαινόμενο όπως είναι ο τοκετός πάνω από το 60% των περιπτώσεων σε ένα μεγάλο κοιλιακό χειρουργείο και αυτό λόγω των πολλών αναίτιων παρεμβάσεων κατά την εισαγωγή της επιτόκου στο μαιευτήριο και μη τήρηση κατευθυντηρίων γραμμών τεκμηριωμένης ιατρικής και πρωτοκόλλων καθ' όλη τη διάρκεια της προσπάθειας αυτού.

Ο υποβαθμισμένος ρόλος της μαιέας επίσης είναι ένας ισχυρός παράγοντας. Στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στη Γερμανία η μαιία έχει πρωταγωνιστικό ρόλο τόσο στην παρακολούθηση αλλά και στη διενέργεια του φυσιολογικού τοκετού. Είναι η χώρα που ο νομοθέτης έχει προβλέψει ο μαιευτήρας να πρέπει να καλέσει οπωσδήποτε μαιία όταν διενεργείται φυσιολογικός τοκετός στο μαιευτήριο, το αντίθετο δηλαδή από ό,τι συμβαίνει στα μαιευτήρια της χώρας μας. Άλλωστε, λειτουργούν 150 Κέντρα Φυσικού Τοκετού με μαιέες και τηρούν πρωτόκολλα σε όλα τα στάδια της γέννησης του μωρού. Αυτή την αγαστή συνεργασία μεταξύ μαιών και μαιευτήρων επιθυμούμε και στην Ελλάδα!

Σημαντικό, δε, για τη βελτίωση των ποσοστών είναι η εκπαίδευση και συνεχής κατάρτιση των επαγγελματιών υγείας, των ζευγαριών σχετικά με τα όσα ισχύουν για τον κοιλιακό τοκετό, τον φυσιολογικό τοκετό μετά από καισαρική (ΦυΤΜΑΚ/VBAC) και για τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους κινδύνους για τη μητέρα και το νεογνό από μια αναίτια καισαρική. Η ενημέρωση της εγκύου για απόκτηση γνώση των επιλογών της, από μαιέες ή μαιευτήρες εκπαιδευμένους στο ΦυΤΜΑΚ/VBAC, θα μπορούσε να μειώσει το ποσοστό της επιλεκτικής καισαρικής λόγω προηγηθείσας καισαρικής τομής.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα να τονίσω ότι η καισαρική είναι σωτήρια για τη δυάδα αλλά μόνο εάν διατρέχουν πραγματικό κίνδυνο και υπάρχει ιατρική ένδειξη, ειδώς η αναίτια καισαρική επιτείνει το δημογραφικό πρόβλημα, εγκυμονεί σημαντικούς κινδύνους για την υγεία και χαρακτηρίζεται διεθνώς ως μαιευτική βία. Ενημερωθείτε, η γνώση είναι η δύναμή σας!

της
Κωνσταντίνης Π. Νούσια

Μαία, MSc, PhD (e), health coach για Φυσιολογικό Τοκετό μετά από Καισαρικές

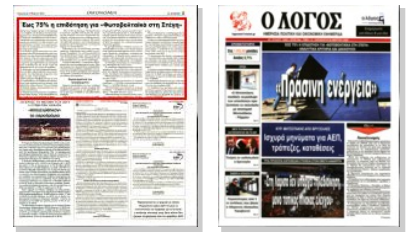

3. ΠΡΑΣΙΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Μέσο: . . . . . Ο ΛΟΓΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/03/2023

Σελίδα: 5

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Έως 75% η επιδότηση για «Φωτοβολταϊκά στη Στέγη»

Μέσα στον Απρίλιο ανοίγει η πλατφόρμα για την υποβολή των αιτήσεων του νέου προγράμματος του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Φωτοβολταϊκά στη Στέγη».

Δικαιούχοι του προγράμματος είναι νοικοκυριά και αγρότες που θα μπορούν να εγκαταστήσουν το δικό τους μικρό φωτοβολταϊκό, σε συνδυασμό με σύστημα αποθήκευσης (μπαταρία).

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος είναι 200 εκατομμύρια ευρώ και η επιδότηση του συστήματος φωτοβολταϊκού φτάνει έως και 75% για νοικοκυριά, και 60% για τους αγρότες. Η συνολική επιδότηση του συστήματος φωτοβολταϊκού με μπαταρία μπορεί να φτάσει έως και 16 χιλ. ευρώ για νοικοκυριά και 10 χιλ. ευρώ για αγρότες.

Οι δικαιούχοι του προγράμματος θα μπορούν να δουν εξοικονόμηση στους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος που αγγίζει τα 3 χιλ. ευρώ ετησίως.

Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για τα ευάλωτα νοικοκυριά με τη διάθεση 35 εκατομμυρίων ευρώ αποκλειστικά για αυτούς, ενώ προβλέπεται ειδικό bonus 10% για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), μονογονεϊκές και πολύτεκνες οικογένειες.

Ο οδηγός του προγράμματος προδημοσιεύτηκε χθες Πέμπτη, στην ιστοσελίδα του <https://ypen.gov.gr/footovoltaiika-sti-stegi/>.

«Με το νέο πρόγραμμα "Φωτοβολταϊκά στη Στέγη", χιλιάδες νοικοκυριά και αγρότες θα μπορούν να γίνουν ενεργειακά αυτόνομοι, παράγοντας και αποθηκεύοντας τη δική τους πράσινη ενέργεια. Με αυτόν τον τρόπο θα μειώσουν τους λογαριασμούς ρεύματος και θα περιορίσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Ειδικότερα, με την επιδότηση για τους αγρότες, στηρίζουμε στην πράξη την ελληνική περιφέρεια, την ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα, ώστε οι αγρότες μας να παραμείνουν στις καλλιέργειες και στα χωράφια τους, με όρους ανάπτυξης.

Για την κυβέρνηση, η ενεργειακή δημοκρατία δεν είναι μια αφηρημένη έννοια. Είναι μια ανάγκη που ικανοποιείται, διασφαλίζοντας την κοινωνικά δίκαιη πρόσβαση των πολιτών στην πράσινη μετάβαση. Εγγυόμαστε την προσιτή, ασφαλή και βιώσιμη ενέργεια για όλους τους πολίτες».

Χαρακτηριστικά του προγράμματος

Βασική προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης είναι ο αιτών να έχει συνάψει ήδη σύμβαση σύνδεσης με τον ΔΕΔΔΗΕ, αλλά να μην έχει συνδεθεί ο φωτοβολταϊκός σταθμός.

Κάθε φυσικό πρόσωπο μπορεί να υποβάλει

μια μόνο αίτηση, για μία και μόνο κατοικία - κύρια ή δευτερεύουσα - η οποία διαθέτει ενεργή οικιακή παροχή ηλεκτρικού ρεύματος. Οι αγρότες μπορούν να υποβάλουν μία αίτηση για την κατοικία τους και μία μόνο αίτηση που αφορά την παροχή ρεύματος αγροτικής χρήσης.

Ο φωτοβολταϊκός σταθμός μπορεί να τοποθετηθεί στη στέγη ή στο δώμα κτιρίου (στα οποία συμπεριλαμβάνονται και στέγαστρα, βεράντες, προσόψεις, σκιάστρα και πέργκολες), σε βοηθητικούς χώρους του κτιρίου ή της αγροτικής έκτασης (π.χ. αποθήκες και χώροι στάθμευσης) ή στο έδαφος.

Οι τέσσερις κατηγορίες του προγράμματος «Φωτοβολταϊκά στη Στέγη»

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος, ύψους 200 εκατ. ευρώ, από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κατανέμεται σε τέσσερις κατηγορίες:

- Αποκλειστικά για ευάλωτα νοικοκυριά: 35 εκατ. ευρώ.
- Αποκλειστικά για πολίτες με ατομικό εισόδημα $\leq 20.000\text{€}$ ή οικογενειακό εισόδημα $\leq 40.000\text{€}$: 85 εκατ. ευρώ.
- Αποκλειστικά για πολίτες με ατομικό εισόδημα $> 20.000\text{€}$ ή οικογενειακό εισόδημα $> 40.000\text{€}$: 50 εκατ. ευρώ.
- Αποκλειστικά για επαγγελματίες αγρότες ή αγρότες ειδικού καθεστώτος: 30 εκατ.

ευρώ.

Όπως αναφέρεται, το πρόγραμμα θα παραμείνει «ανοιχτό» μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων ανά κατηγορία.

Στόχος του προγράμματος είναι η έως και πλήρης κάλυψη του κόστους της μπαταρίας και των δαπανών ανάπτυξης και εγκατάστασης του φωτοβολταϊκού. Για τις δύο πρώτες κατηγορίες, η επιδότηση της μπαταρίας είναι 100%, ενώ για τη τρίτη και τέταρτη κατηγορία είναι 90%.

Τα νοικοκυριά θα πρέπει υποχρεωτικά να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκό σταθμό με μπαταρία, ενώ στους αγρότες δίνεται η δυνατότητα να επιλέξουν την εγκατάσταση φωτοβολταϊκού σταθμού με ή χωρίς μπαταρία.

Η μέγιστη εγκατεστημένη ισχύ του φωτοβολταϊκού σταθμού προς επιδότηση ορίζεται στα 10,8kW. Αντίστοιχα, ως προς την μπαταρία, η μέγιστη επιδότηση ορίζεται στις 10,8kWh.

Η μπαταρία θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αποδώσει για τουλάχιστον μία ώρα την ισχύ του σταθμού ΑΠΕ.

Η υποβολή των αιτήσεων θα γίνεται γρήγορα, χωρίς ταλαιπωρία και περίπλοκη γραφειοκρατία, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΔΕΔΔΗΕ και χρήσης των κωδικών TAXISNET.

4. ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΕΩΣ 75% ΓΙΑ ΣΠΙΤΙΑ ΧΩΡΑΦΙΑ

Μέσο: . . . . . ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/03/2023

Σελίδα: 16

ΟΛΑ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ: ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΜΠΟΝΟΥΣ, ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

«Φωτοβολταϊκά στη

**Ενισχύσεις μέχρι
16.000 ευρώ για
νοικοκυριά και
10.000 για αγρότες.
Αιτήσεις τον Απρίλιο**

➤ Αντίστροφα μετρά ο χρόνος για να ξεκινήσουν οι αιτήσεις του προγράμματος «Φωτοβολταϊκά στη Στέγη», συνολικού προϋπολογισμού 200 εκατ. ευρώ. Από τον Απρίλιο, που θα βρίσκεται στον αέρα η πλατφόρμα, τα ενδιαφερόμενα νοικοκυριά που θα υποβάλουν τις αιτήσεις τους θα λάβουν επιδότηση έως και 75%, ενώ έως και 60% οι αγρότες. Η συνολική επιδότηση του συστήματος φωτοβολταϊκού με μπαταρία μπορεί να φτάσει έως και 16 κιλ. ευρώ για νοικοκυριά και 10 κιλ. ευρώ για αγρότες. Σύμφωνα με το υπουργείο Περιβάλλοντος, ειδική μέριμνα λαμβάνεται για τα ευάλωτα νοικοκυριά με τη διάθεση 35 εκατ. ευρώ αποκλειστικά για αυτά, ενώ προβλέπεται ειδικό bonus 10% για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), μονογονεϊκές και πολύτεκνες οικογένειες.

Ειδικότερα, δικαιούχοι του προγράμματος είναι νοικοκυριά και αγρότες που θα μπορούν να εγκαταστήσουν το δικό τους μικρό φωτοβολταϊκό, σε συνδυασμό με σύστημα αποθήκευσης (μπαταρία). Οι δικαιούχοι του προγράμματος θα μπορέσουν να δουν εξοικονόμηση στους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος που αγγίζει τις 3 κιλ. ευρώ ετησίως.

Ηλεκτρονικές αιτήσεις

Η υποβολή των αιτήσεων θα γίνεται γρήγορα, χωρίς ταλαιπωρία και περίπλοκη γραφειοκρατία, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΔΕΔΔΗΕ και χρήσης των κωδικών TAXISnet.

Βασική προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης είναι οι αιτών να έχει συνάψει ήδη σύμβαση σύνδεσης με τον ΔΕΔΔΗΕ, αλλά να μην έχει συνδεθεί ο φωτοβολταϊκός σταθμός. Κάθε φυσικό πρόσωπο μπορεί να υποβάλει μία μόνο αίτηση, για μία και μόνο κατοικία - κύρια ή δευτερεύουσα -, η οποία διαθέτει ενεργή οικιακή παροχή ηλεκτρικού ρεύματος. Οι αγρότες μπορούν να υποβάλουν μία αίτηση για την κατοικία τους και μία μόνο αίτηση που αφορά στην παροχή ρεύματος αγροτικής χρήσης.

Ο φωτοβολταϊκός σταθμός μπορεί να τοποθετηθεί στη στέγη ή το δώμα κτιρίου (στα οποία συμπεριλαμβάνονται και στέγαστρα, βεράντες, προσόψεις, σκιάστρα και πέργκολες), σε βοηθητικούς χώρους του κτιρίου ή της

Με «Φωτοβολταϊκά στη Στέγη» μπορεί να εξοικονομηθούν έως 3.000€ το

ΜΑΡΙΝΑ ΞΥΠΗΝΤΟΥ
mxiipnitu@e-typos.com

αγροτικής έκτασης (π.χ. αποθήκες και χώροι στάθμευσης) ή στο έδαφος. Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος, ύψους 200 εκατ. ευρώ, από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κατανέμεται σε τέσσερις κατηγορίες:

- 1** Αποκλειστικά για ευάλωτα νοικοκυριά: 35 εκατ. ευρώ.
- 2** Αποκλειστικά για πολίτες με ατομικό εισόδημα $\geq$ 20.000€ ή οικογενειακό εισόδημα $\geq$ 40.000€: 85 εκατ. ευρώ.
- 3** Αποκλειστικά για πολίτες με ατομικό εισόδημα $>$ 20.000€ ή οικογενειακό εισόδημα $>$ 40.000€: 50 εκατ. ευρώ.
- 4** Αποκλειστικά για επαγγελματίες αγρότες ή αγρότες ειδικού καθεστώτος: 30 εκατ. ευρώ. Στόχος του προγράμματος είναι η έως και πλήρης κάλυψη του κόστους της μπαταρίας και των δαπανών ανάπτυξης και εγκατάστασης του φωτοβολταϊκού. Για τις δύο πρώτες κατηγορίες, η επιδότηση της μπαταρίας είναι 100%, ενώ για την τρίτη και τέταρτη κατηγορία είναι 90%.

Τα νοικοκυριά θα πρέπει υποχρεωτικά να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκό σταθμό με μπαταρία, ενώ στους αγρότες δίνεται η δυνατότητα να επιλέξουν την εγκατάσταση φωτοβολταϊκού σταθμού με ή χωρίς μπαταρία.

Η μέγιστη εγκατεστημένη ισχύς του φωτοβολταϊκού σταθμού προς επιδότηση ορίζεται στα 10,8 kW. Αντίστοιχα, ως προς την μπαταρία, η μέγιστη επιδότηση ορίζεται στις 10,8 kWh.

Η μπαταρία θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αποδώσει για τουλάχιστον μία ώρα την ισχύ του σταθμού ΑΠΕ.

Επιλέξιμες δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες του παρόντος προγράμματος είναι οι εξής:

- ▶ Προμήθεια και εγκατάσταση φ/β πλαισίων, αντιστροφέα, καθώς και παρελκόμενων υλικών (πίνακες, καλώδια κ.λπ.).
- ▶ Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος βάσεων.
- ▶ Προμήθεια και εγκατάσταση μετρητή φ/β.
- ▶ Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος αποθήκευσης καθώς και παρελκόμενων υλικών (πίνακες, καλώδια κ.λπ.).
- ▶ Αμοιβή για μελέτη - διαστασιολόγηση

4. ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΕΩΣ 75% ΓΙΑ ΣΠΙΤΙΑ ΧΩΡΑΦΙΑ

Μέσο: . . . . . ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/03/2023

Σελίδα: 16

«Στέγη» με επιδότηση έως 75%

ρόνο από λογαριασμούς ρεύματος.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ					
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ Φ/Β ΣΤΑΘΜΟΥ (€/ΚWh)		ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΜΠΑΤΑΡΙΑΣ (€/ΚWh)	
		Ισχύς ≤5kWp	5kWp Ισχύς ≤10,8kWp	Χωρητικότητα ≤5kWp	5kWh χωρητικότητας ≤10,8kWh
A	Οικιακές εγκαταστάσεις (ευάλωτα νοικοκυριά)	65%	60%	100%	100%
B	Οικιακές εγκαταστάσεις (ατομικό εισόδημα ≤20.000€ ή οικογενειακό εισόδημα ≤40.000€)	35%	25%	100%	100%
Γ	Οικιακές εγκαταστάσεις (ατομικό εισόδημα >20.000€ ή οικογενειακό εισόδημα >40.000€)	30%	20%	90%	90%
Δ	Αγρότες	40%	40%	90%	90%

ΑΝΩΤΑΤΑ ΠΟΣΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ					
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ Φ/Β ΣΤΑΘΜΟΥ (€/ΚWh)		ΑΝΩΤΑΤΟ ΠΟΣΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΜΠΑΤΑΡΙΑΣ (€/ΚWh)	
		Ισχύς ≤5kWp	5kWp Ισχύς ≤10,8kWp	Χωρητικότητα ≤5kWp	5kWh χωρητικότητας ≤10,8kWh
A	Οικιακές εγκαταστάσεις (ευάλωτα νοικοκυριά)	1.200€/kWp	830€/kWp	890€/kWp	820€/kWp
B	Οικιακές εγκαταστάσεις (ατομικό εισόδημα ≤20.000€ ή οικογενειακό εισόδημα ≤40.000€)	650€/kWp	350€/kWp	890€/kWp	820€/kWp
Γ	Οικιακές εγκαταστάσεις (ατομικό εισόδημα >20.000€ ή οικογενειακό εισόδημα >40.000€)	560€/kWp	280€/kWp	800€/kWp	750€/kWp
Δ	Αγρότες	450€/kWp	450€/kWp	600€/kWp	600€/kWp

ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

Μείωση στους λογαριασμούς ρεύματος

«ΜΕ ΤΟ νέο πρόγραμμα "Φωτοβολταϊκά στη Στέγη", χιλιάδες νοικοκυριά και αγρότες θα μπορούν να γίνουν ενεργειακά αυτόνομοι, παράγοντας και αποθηκεύοντας τη δική τους πράσινη ενέργεια. Με αυτόν τον τρόπο, θα μειώσουν τους λογαριασμούς ρεύματος και θα περιορίσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Ειδικότερα, με την επιδότηση για τους αγρότες σπριζούμε στην πράξη την ελληνική περιφέρεια, την ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα, ώστε οι αγρότες μας να παραμείνουν στις καλλιέργειες και στα χωράφια τους με όρους ανάπτυξης. Για την κυβέρνηση, η ενεργειακή δημοκρατία δεν είναι μία αφηρημένη έννοια. Είναι μία ανάγκη που κανονοποιείται, διασφαλίζοντας την κοινωνικά δίκαιη πρόσβαση των πολιτών στην πράσινη μετάβαση. Εγγυόμαστε την προσιτή, ασφαλή και βιώσιμη ενέργεια για όλους τους πολίτες», σημείωσε ο υπουργός Π.Ε.Ν, Κώστας Σκρέκας.

του συστήματος (φωτοβολταϊκού και μπαταρία) και εργασίες εγκατάστασής αυτού.

Ωφελούμενοι

Δικαίωμα συμμετοχής στο πρόγραμμα έχουν φυσικά πρόσωπα (νοικοκυριά) και αγρότες (επαγγελματίες αγρότες ή αγρότες ειδικού καθεστώτος) που έχουν ήδη συνάψει σχετική σύμβαση σύνδεσης με

τον ΔΕΔΔΗΕ. Προϋπόθεση και όρος για την ένταξη του φωτοβολταϊκού συστήματος και του συστήματος αποθήκευσης (εφόσον υφίσταται) στο πρόγραμμα είναι η μη ύπαρξη δημόσιας ενίσχυσης από οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα χρηματοδότησης.

Για τις κατηγορίες Α, Β και Γ, ο φωτοβολταϊκός σταθμός απαραίτητα θα πρέπει να συνδυάζεται με σύστημα

αποθήκευσης, ενώ οι ωφελούμενοι της κατηγορίας Δ (αγρότες) μπορούν να επιλέξουν αν ο φωτοβολταϊκός σταθμός θα συνδυάζεται με σύστημα αποθήκευσης ή όχι. Αίτηση υποβάλλεται από το φυσικό πρόσωπο (νοικοκυριά) ή τον αγρότη που αποτυπώνεται ως αντιωυμβalλόμενος του ΔΕΔΔΗΕ στη σύμβαση σύνδεσης, η οποία έχει ήδη συναφθεί με τον ΔΕΔΔΗΕ για την ανάπτυξη του εν λόγω φωτο-

βολταϊκού σταθμού και του συστήματος αποθήκευσης. Για να υποβάλει αίτηση ένας ωφελούμενος θα πρέπει να:

- ▶ Διαθέτει υποχρεωτικά Αριθμό Φορολογικού Μητρώου, καθώς και έγκυρους κωδικούς πρόσβασης στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, μέσω των οποίων γίνεται η ταυτοποίησή του.
- ▶ Στην περίπτωση των φυσικών προσώπων (νοικοκυριά), πλην της κατηγορίας

Α, να έχουν υποβάλει κατά το φορολογικό έτος 2021 δήλωση φορολογίας εισοδήματος (Ε1), είτε ως ΥΠΟΧΡΕΩΣ ατομικής ή κοινής δήλωσης είτε εμμέσως ως «ΣΥΖΥΓΙΟΣ/ΜΣΣ» σε περίπτωση κοινής δήλωσης. Η σχετική δήλωση θα πρέπει να έχει εκκαθαριστεί.

▶ Στην περίπτωση των αγροτών, να έχουν εγγραφεί στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων. ■

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ 2022

Αυξημένα λειτουργικά κέρδη για τη ΔΕΗ

ΜΕ ΑΥΞΗΜΕΝΑ λειτουργικά κέρδη έκλεισε το 2022 για τη ΔΕΗ, η οποία παρουσιάζει ανθεκτική κερδοφορία τα 3 τελευταία χρόνια. Όπως προκύπτει από τα οικονομικά αποτελέσματα που ανακοίνωσε, τα επαναλαμβανόμενα ΕΒΙΤΔΑ διαμορφώθηκαν στα 953,7 εκατ. ευρώ, από 871,7 εκατ. ευρώ το 2021, παρά τη μεγάλη αύξηση των λειτουργικών δαπανών και κυρίως των δαπανών για αγορές ενέργειας και φυσικό αέριο. Σημειώνεται ότι το ΕΒΙΤΔΑ του 2022 έχει επηρεαστεί από το ποσό έκτακτης εισφοράς που επιβλήθηκε στους παραγωγούς ηλεκτρικής

ενέργειας για την περίοδο Οκτωβρίου 2021 - Ιουνίου 2022 και το οποίο για τη ΔΕΗ προσδιορίστηκε σε 245,3 εκατ. ευρώ μετά την τελική εκκαθάριση, από την πρόβλεψη για αποζημιώσεις προσωπικού ύψους 50,5 εκατ. ευρώ, καθώς και από την αναδρομική χρέωση ύψους 6,6 εκατ. ευρώ λόγω ανάκτησης ειδικών επιδομάτων από την εφαρμογή της ΕΣΣΕ 2021-2024.

Τα αποτελέσματα προ φόρων διαμορφώθηκαν σε ζημίες 26 εκατ. ευρώ, έναντι ζημιών 149,8 εκατ. ευρώ το 2021. Τα αποτελέσματα προ φόρων του 2022

συμπεριλαμβάνεται θετική επίπτωση ύψους 177,5 εκατ. ευρώ λόγω αντιστροφής μέρους της απομείωσης της επένδυσης της νέας λιγνιτικής μονάδας Πτολεμαΐδα 5.

Τα αποτελέσματα μετά από φόρους διαμορφώθηκαν σε ζημίες 8,9 εκατ. ευρώ, έναντι ζημιών 18,4 εκατ. ευρώ το 2021.

Αντίξοες συνθήκες

«Η ΔΕΗ κατάφερε μέσα στο 2022 να αντεπεξέλθει στις άνευ προηγουμένου συνθήκες μεταβλητότητας και αβεβαιό-

τητας που επικράτησαν στις αγορές όλη τη χρονιά, υλοποιώντας παράλληλα το επιχειρηματικό της σχέδιο, ενώ συνέβαλε και στην αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης με συνεισφορά συνολικού ύψους 1,8 δισ. ευρώ μέσω της στήριξης του Ταμείου Ενεργειακής Μετάβασης, της στήριξης των πελατών της μέσω των τιμολογίων και της έκτακτης εισφοράς που κατέβαλε για τη δραστηριότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας», σημείωσε, μεταξύ άλλων, ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της ΔΕΗ, Γιώργος Στάσιος.

Γιώργος Στάσιος

Αλλαγές στο Ε9 έως και τις 12 Απριλίου

Ρεπορτάζ
Κωνσταντίνος Δαυλός

Στην τοποθέτησή του κατά τη συζήτηση του πολυνομοσχεδίου του υπουργείου Οικονομικών, ο Χρήστος Σταϊκούρας εξέφρασε την εκτίμησή του πως ο ρυθμός ανάπτυξης του 2023 θα κινηθεί στο 2,3% του ΑΕΠ. Ο υπουργός σημείωσε, επίσης, πως έχει βελτιωθεί σημαντικά η εισπραξιμότητα των βεβαιωμένων φόρων. Το 87% της κοινωνίας πλήρωσε εμπροθέσμως το σύνολο των υποχρεώσεών της. Παράλληλα, τόνισε πως «δεν μπορεί να υπάρξουν πλέον οριζόντιες δημοσιονομικές πολιτικές. Το 2024 θα πάμε σε πιο συστατική δημοσιονομική πολιτική που ούτως ή άλλως εμείς έχουμε πετύχει».

Στο σχετικό πολυνομοσχέδιο περιλαμβάνεται έκπτωση 3%, σε περίπτωση που ένας φορολογούμενος αποφασίσει να καταβάλει εφάπαξ τον επόμενο φόρο εισοδήματος που

Παράταση για τις μεταβιβάσεις ακινήτων - Έκπτωση 3% για εφάπαξ πληρωμή φόρου

θα του επιβληθεί, προβλέπεται σε τροπολογία του υπουργείου Οικονομικών. Η έκπτωση δεν θα αφορά τα νομικά πρόσωπα, παρά μόνο τα φυσικά, ενώ η εξόφληση θα πρέπει να γίνει μέχρι τις 31 Ιουλίου.

Αν τώρα κάποιος αποφασίσει να πληρώσει με δόσεις, αυτές θα μπορούν να είναι μέχρι οκτώ, με πρώτη πληρωμή το αργότερο έως την 31η Ιουλίου και ολοκλήρωση των καταβολών την 29η Φεβρουαρίου του επόμενου (δισεκτου) έτους. Ειδικά σε ό,τι αφορά δηλώσεις φορολογουμένων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα που τηρούν απολογαφικά βιβλία, η αποπληρωμή γίνεται σε έξι δόσεις, ξεκινώντας από τον Σεπτέμβριο με ολοκλήρωση και

* Ο υπουργός Οικονομικών, Χρήστος Σταϊκούρας, κατά τη συζήτηση του πολυνομοσχεδίου στη Βουλή

πάλι τον επόμενο Φεβρουάριο.

Παράλληλα, το υπουργείο Οικονομικών έδωσε και παράταση στην προθεσμία για τις αλλαγές στο Ε9. Πλέον η νέα διορία λήγει στις 12 Απριλίου αντί της 31ης Μαρτίου. Υποχρέωση αλλαγών του Ε9 έχουν όσοι απέκτησαν ή πούλησαν ακίνητα κατά το 2022 με αγορά, δωρεά-γονική παροχή ή κληρονομιά.

Εμπορικό έλλειμμα

Κατά 2 δισ. ευρώ μειώθηκε το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών τον Ιανουάριο, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2022 και διαμορφώθηκε σε 125.200.000 ευρώ, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε χθες η Τράπεζα της Ελλάδος. Η μειώ-

ση αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εξαγωγών, η οποία ήταν μεγαλύτερη από εκείνη των εισαγωγών. Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 30,4% σε τρέχουσες τιμές και οι εισαγωγές κατά 5,6% σε τρέχουσες τιμές.

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών συρρικνώθηκε, κυρίως λόγω της μείωσης του πλεονάσματος του ισοζυγίου μεταφορών, καθώς και της μικρής επιδείνωσης του ταξιδιωτικού ισοζυγίου, ενώ το ισοζύγιο λοιπών υπηρεσιών βελτιώθηκε. Οι αφίξεις τουριστών τον Ιανουάριο του 2023 αυξήθηκαν κατά 86,1% σε σχέση με τον ίδιο μήνα πέρυσι, ενώ οι σχετικές εισπράξεις είχαν λίγο μικρότερη αύξηση που

έφτασε στο 71,9%. Στην ουσία την Ελλάδα επισκέφθηκαν περισσότεροι τον Ιανουάριο, αλλά άφησαν λιγότερα χρήματα.

cdavlos@yahoo.com

6. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΩΣ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ Η ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ...

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/03/2023

Σελίδα: 31

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΩΣ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ Η ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΣΕΛ. 35

Γερνάει ο πληθυσμός, ανεβαίνει το χρέος

Το οξύ πρόβλημα του Δημογραφικού δύναται να προσθέσει βάρος σε όσα χρωστάει κάθε Έλληνας πολίτης και στα έτη εργασίας

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

πρέπει να βρεθούν επιπλέον πρόσθετοι πόροι ύψους 0,5% του ΑΕΠ. Αυτό με τη σειρά του αυξάνει το δημόσιο χρέος, ενώ επιδεινώνει τη βιωσιμότητά του.

Σε μία άλλη ζοφερή περίπτωση, το Δημογραφικό μπορεί να σημαίνει αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης έως το 2060 και αύξηση των εισφορών από 20% σήμερα σε 27%.

Το οξύ πρόβλημα του Δημογραφικού δύναται να προσθέσει βάρος σε όσα χρωστάει κάθε Έλληνας πολίτης και στα έτη εργασίας. Η δημόσια δαπάνη για συντάξεις, σύμφωνα με μελέτες (Eurobank, IOBE), θα συνεχίσει να απορροφά σημαντικούς

οικονομικούς πόρους, σε διψήφιο ποσοστό του ΑΕΠ, έως και το 2070. Το ακαθάριστο ποσοστό αναπλήρωσης για τη σύνταξη γήρατος αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω, έως και περί το 55% το 2060.

Βάσει των σημερινών δημογραφικών συνθηκών, εκτιμάται ότι το 2070 το εργατικό δυναμικό θα μειωθεί σε σχέση με το 2020 κατά 31%, ενώ οι συνταξιούχοι θα αυξηθούν κατά 13% σε σχέση με το 2020. Η γονιμότητα έχει πέσει πλέον σε αρνητικά επίπεδα αντικατάστασης γενεών. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η Ελλάδα θα υποστεί πληθυσμιακή μείωση κατά 24% έως το 2100, ενώ οι μακροχρόνιες δημογραφικές τάσεις αναφέρουν πως κάθε άτομο άνω των 65 ετών αναλογεί σε περίπου 9,3 ή μόλις 1,5 άτομο παραγωγικής ηλικίας το 1960, το 2020 και το 2060.

Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής και η χαμηλή γονιμότητα αναμένεται να επηρεάσουν τον δείκτη εξάρτησης της τρίτης ηλικίας, ο οποίος έχει ήδη αυξηθεί στην Ελλάδα από 28,2% το 2009 σε 35,6% το 2021. Η τάση αυτή προβλέπεται να συνεχιστεί έως περίπου το 2050, όταν ο δείκτης αναμένεται να φτάσει 63% και να σταθεροποιηθεί στη συνέχεια σε επίπεδα άνω του 60%.

Αποθαρρύνει ακόμα και τις αναβαθμίσεις

Σε αυτή την επίπτωση αναφέρθηκε και ο οίκος αξιολόγησης Moody's κατά την τελευταία αξιολόγηση της ελληνικής οικονομίας, σημειώνοντας ότι το Δημογραφικό αποτελεί έναν από τους παράγοντες για τους οποίους άφησε αμετάβλητη τη βαθμολογία. Όπως έχει δηλώσει δημοσίως ο πρώην διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιώργος Προβόπουλος, για τη βιωσιμότητα του χρέους έχει ληφθεί υπόψη η υπόθεση από το ΔΝΤ ότι σε βάθος 40 ετών ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης θα είναι 1%. Όμως αυτός ο ρυθμός δεν προκύπτει, καθώς αποτελεί άθροισμα δύο παραγόντων: των δημογραφικών και της παραγωγικότητας. Βάσει των δημογραφικών, μέχρι το 2026 το εργατικό δυναμικό θα μειώνεται κατά 1,1%. Βάσει των ιστορικών δεδομένων 50 ετών, η παραγωγικότητα κεφαλαίου και εργασίας είναι αρνητική κατά 0,4%. Συνεπώς το άθροισμα προκύπτει αρνητικό, δηλαδή επιβράδυνση 0,7% και όχι ανάπτυξη 1%.

ΓΕΡΑΣΙΜΕ. Όπως αναφέρει μελέτη που δημοσίευσε το Παρατηρητήριο Περιφερειακών Πολιτικών, μέσα σε σχεδόν μία δεκαετία η χώρα μας «γέρασε» κατά 3,5 έτη καταγράφοντας την τρίτη μεγαλύτερη μεταβολή, αφού ο μέσος όρος της ΕΕ είναι τα 2,3. Από το 2010 έως το 2021 η αναλογία θνησιμότητας από το 9,8 «σακχαρώδους» στο 13,5, ενώ η ΕΕ κινήθηκε αντιστοίχως κατά μέσο όρο με αύξηση 2 μονάδων, από το 9,9 στο 11,9.

